

**UCHWAŁA NR XXVIII.269.2017
RADY MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI**

z dnia 27 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 w mieście Mińsk Mazowiecki

Na podstawie art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446, poz. 1579 i poz. 1948) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 w mieście Mińsk Mazowiecki – w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Mińsk Mazowiecki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Marian Makowski

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII.269.2017
Rady Miasta Mińsk Mazowiecki
z dnia 27 marca 2017 r.

Miejski Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2017 – 2020
Miasta Mińsk Mazowiecki

Spis treści:

Wprowadzenie.....	4
1. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 a dokumenty strategiczne	5
3. Przemoc w rodzinie - diagnoza i ocena sytuacji w mieście Mińsk Mazowiecki	6
3.1 Analiza danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki ...	6
3.2. Obraz przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki na podstawie działalności Zespołu interdyscyplinarnego	13
3.3. Analiza zasobów pomocy społecznej w zakresie przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki	16
4. Analiza SWOT przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki	19
5. Cele, działania, wskaźniki i harmonogram Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020.....	20
6. Monitorowanie, ewaluacja, źródła finansowania Miejskiego Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020.....	22
Wykaz tabel i wykresów	26

WPROWADZENIE

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program stanowi podstawę organizowania kompleksowych działań pomocowych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 jest już drugim programem. W latach 2012-2016 realizowany był program wprowadzający w życie szereg działań z zakresu zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy oraz upowszechnienia informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym. Formy w jakich występuje są bardzo różnorodne, a przyczyny trudne do określenia i często indywidualne dla każdej rodziny i każdego sprawcy, niemniej jednak jest to proces występujący w określonym czasie i charakteryzujący się określonym przebiegiem i dynamiką. Ze względu na swoją dynamikę ma tendencje do powtarzania się i eskalacji. Dotyczy całości rodziny jako systemu, a jego skutki stanowią poważny problem natury społecznej. Przemoc w rodzinie może być analizowana z różnej perspektywy: prawnej, społecznej, moralnej, psychologicznej, medycznej czy historycznej. Każda z nich, opierając się na różnych kryteriach niezbędnych do jej opisu, inaczej charakteryzuje to zjawisko.

Na potrzeby Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020, przyjęto definicję przemocy domowej zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: **przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.** Takie określenie przemocy w rodzinie opiera się na wyznacznikach istotnych z punktu widzenia polityki społecznej i odnosi się do dowolnego rodzaju przemocy (fizycznej, ekonomicznej, psychicznej, seksualnej), jaka ma miejsce w obrębie rodziny wobec jej członków mających, z uwagi na charakteryzującą przemoc dysproporcję sił oraz ograniczone możliwości do samoobrony.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 został przygotowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim. W pierwszej części Programu została wskazana podstawa prawna konieczności jego opracowania, a także pozostałe zadania gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy. W drugiej części omówiono powiązania Programu z innymi dokumentami o charakterze strategicznym. Trzecia część obejmuje diagnozę zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie przygotowaną w oparciu o dane pozyskane od podmiotów realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz analizę ankiet skierowanych do środowiska lokalnego oraz przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych. W części czwartej dokonano analizy SWOT wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Część piąta Programu określa cele i zadania służące ich realizacji. W harmonogramie wskazane są podmioty

odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań oraz wskaźniki realizacji celu. Zasady monitorowania, ewaluacji i finansowania Programu zawarte są w części szóstej.

1. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto gmina zobowiązana jest także do prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, do zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także do tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

Przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określają zasady realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem sytuacji, gdy zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią inaczej. Jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

Jednostki samorządu terytorialnego są również realizatorami zadań i działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, przyjętego Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.(M.P. z 2014 r., poz.445). W Programie wyodrębniono cztery podstawowe obszary problemowe: profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie oraz podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Planowane w niniejszym Programie działania o charakterze uprzedzającym, interwencyjnym, wspierającym czy korekcyjno-edukacyjnym, kierowane do różnych grup odbiorców, mają na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 a inne dokumenty strategiczne Miasta Mińsk Mazowiecki

Miejski Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 konstruowany jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest ujednoczenie podejścia do procesu programowania. Na poziomie lokalnym programy operacyjne stanowią głównie okresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 jest dopełnieniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i usystematyzowaniem priorytetów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zawarte w nim cele i obszary działania nakładają

na wszystkie szczeble administracji publicznej obowiązek długofalowych zadań w celu zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie.

W kontekście powyższych założeń, niniejszy Program wytycza najważniejsze kierunki działań prewencyjnych i interwencyjnych przeciwdziałania przemocy w rodzinie w naszym mieście. Dokument zawiera odniesienia do zadań dotyczących wspierania rodziny, zawartych w aktualizowanej obecnie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki.

Na poziomie Miasta Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 skorelowany jest z następującymi dokumentami strategicznymi:

- **Programem Wspierania Rodziny Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2016 – 2018**, przyjętym do realizacji Uchwałą Nr XV.151.2016 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 14 marca 2016 r.
- **Programem Wsparcia i Aktywizacji Seniorów w mieście Mińsk Mazowiecki na lata 2015-2020** przyjętym do realizacji Uchwałą Nr IV.41.2015 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 23 marca 2015 r.
- **Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Mińsk Mazowiecki na 2017 rok**, przyjętym do realizacji Uchwałą XXI.210.2016 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 7 listopada 2016 r.

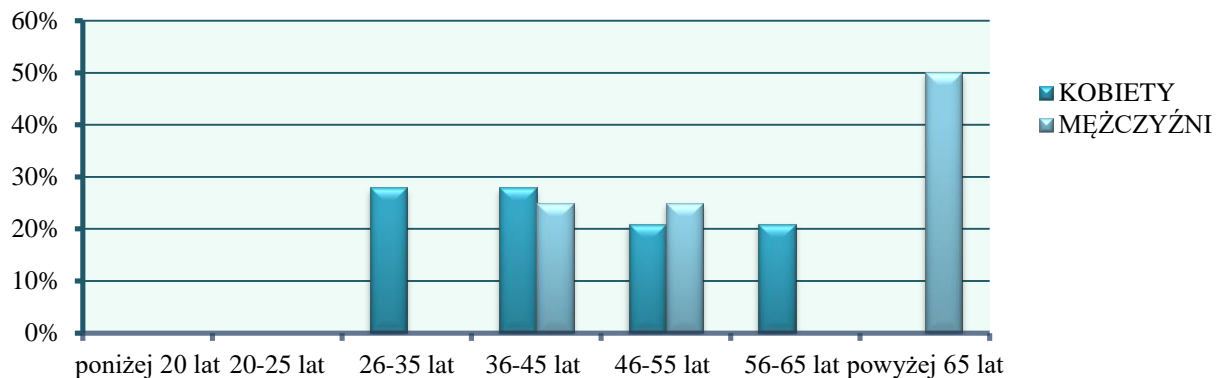
3. Przemoc w rodzinie - diagnoza i ocena sytuacji w mieście Mińsk Mazowiecki

Diagnoza problemu przemocy domowej w mieście Mińsk Mazowiecki została opracowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do środowiska lokalnego, przedstawiciele funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz analizę źródeł zastanych tj. danych pozyskanych z instytucji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców.

3.1. Analiza danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Mińsk Mazowiecki

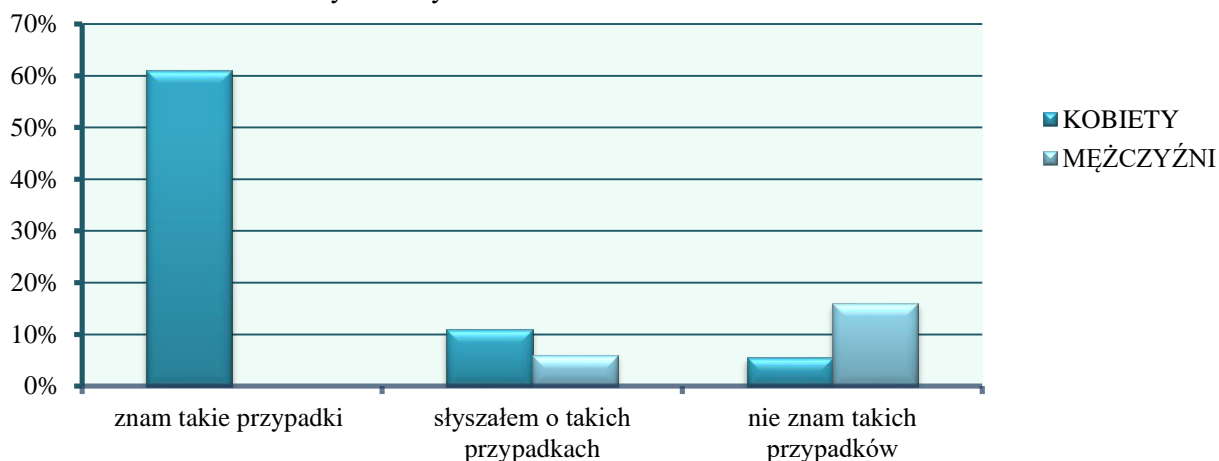
W ramach diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Mińsku Mazowieckim przeprowadzona została anonimowa ankieta „**Przemoc w rodzinie w opinii mieszkańców**”, skierowana do środowiska lokalnego. Szczegółowa analiza ankiet pozwoliła na uzyskanie informacji na temat postrzegania zjawiska przemocy domowej przez mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki. Ankiety rozpowszechniane były bezpośrednio, za pomocą korespondencji oraz strony internetowej MOPS. Wśród osób ankietowanych 78% stanowiły kobiety, 22% mężczyźni. Większość osób (72%) stanowią wieloletni mieszkańcy Mińska Mazowieckiego (ponad 10-letni okres zamieszkiwania na terenie miasta). Rozkład populacji według wieku i płci przedstawiony jest na **Wykresie nr 1**.

Wykres nr 1. Rozkład ogółu osób ankietowanych według wieku z podziałem na płeć.

Większość osób ankietowanych, bo aż 61%, zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w Mieście Mińsk Mazowiecki (**Wykres Nr 2**).

Wykres nr 2. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

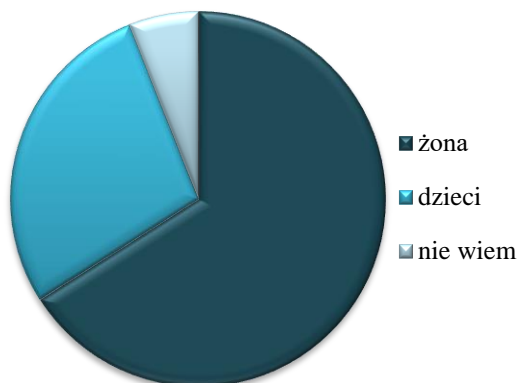

Z danych uzyskanych z ankiet wynika, iż 44% mieszkańców miasta uważa, że przemoc w rodzinie nie stanowi istotnego problemu na terenie miasta, 33% nie potrafi ocenić tego stanu rzeczy, a 22% sądzi, że jest to poważny problem. Znaczna większość ankietowanych nie potrafiła ocenić ryzyka nasilania się problemu przemocy w rodzinie (72%).

Badanie ankietowe umożliwiło uzyskanie zarysu zjawiska przemocy w rodzinie, funkcjonującego w lokalnym środowisku Miasta Mińsk Mazowiecki. W postrzeganiu mieszkańców ofiarą przemocy najczęściej padają żony (66%), a dalszej kolejności dzieci (22%). Jako sprawców przemocy 94% respondentów wskazało mężów. **Wykres nr 3 i 4 obrazują otrzymane wyniki.**

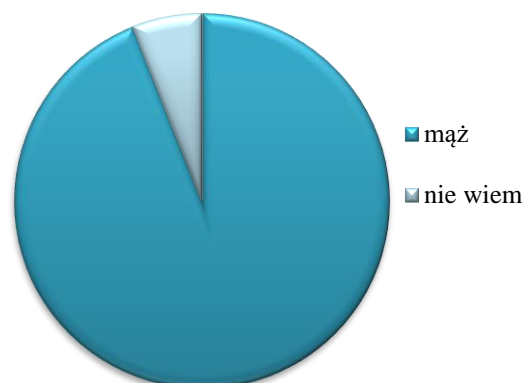
Wykres nr 3.

Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej **OFIARĄ** przemocy w rodzinie w mieście?

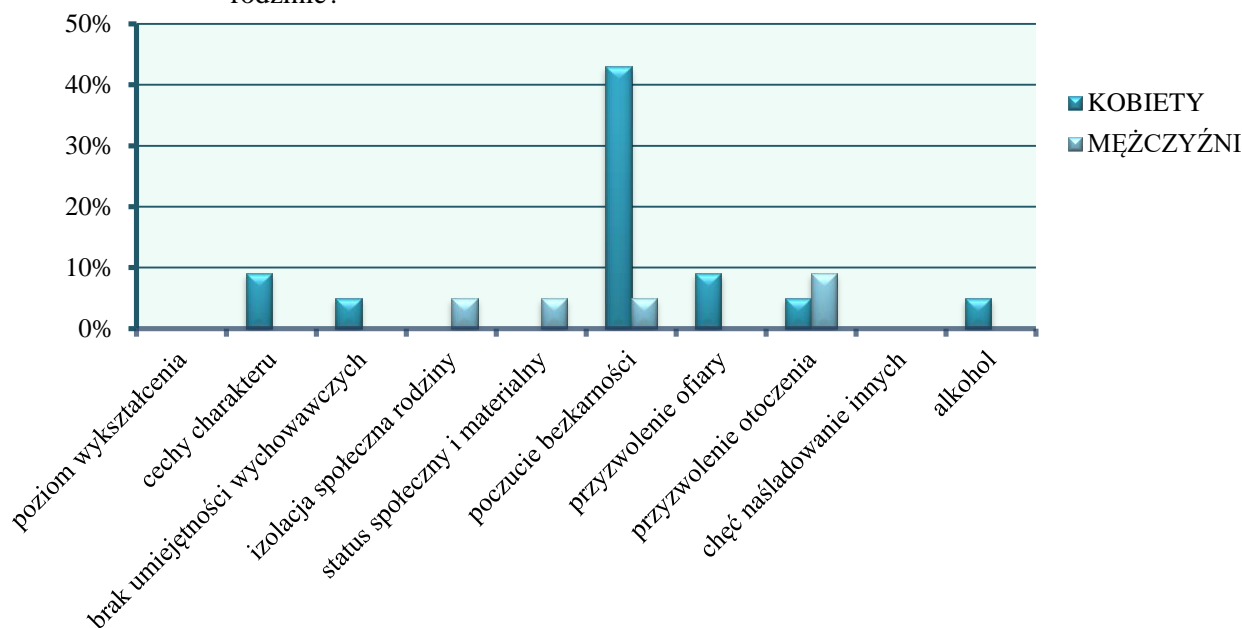
Wykres nr 4.

Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej **SPRAWCĄ** przemocy w rodzinie w mieście?

Ankietowani wskazywali różne czynniki mogące mieć wpływ na postępowanie sprawców. Najczęściej wybierano odpowiedź: poczucie bezkarności (48%), w dalszej kolejności przyzwolenie otoczenia (14%). Dokładny rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia **Wykres nr 5**.

Wykres nr 5. Jakie czynniki mają wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

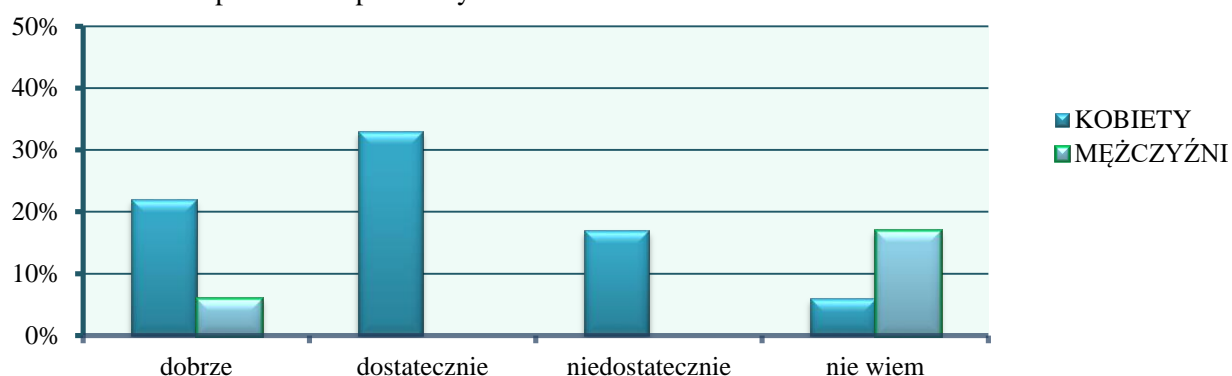

Jako najczęstsze przyczyny występowania przemocy domowej, ankietowani uznali: **uzależnienia** (57% wszystkich odpowiedzi), **doświadczenia i wzorce wyniesione z domu** (22%) oraz **stres i frustrację** (17%). Należy zaznaczyć, że większość ankietowanych mężczyzn (67% mężczyzn) uznała stres i frustrację jako główny czynnik wywołujący przemoc, 17% wskazało na uzależnienia, podobnie 17% na konflikty międzypokoleniowe. Kobiety natomiast wskazywały głównie na uzależnienia (71% kobiet) oraz doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (29% kobiet). Najczęstszymi formami przemocy w rodzinach zamieszkałych w mieście w ocenie respondentów

są: naruszanie godności osobistej (47%) oraz naruszanie nietykalności cielesnej (37%). Zdaniem respondentów ofiara przemocy w rodzinie powinna szukać pomocy poza rodziną (76%) bądź w rodzinie (19%). Zaledwie 6% ankietowanych uznało, że w takich przypadkach ofiara przemocy powinna próbować wyjaśniać nieporozumienia.

Oceniając podejmowane w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie ponad połowa respondentów oceniła je pozytywnie (62%). Większość ankietowanych (33%) stwierdziło, że są one dobre, kolejne 28% osób uznało je za wystarczające. Jedyne 17% badanych uznało je za niedostateczne. Stanowiska w tej sprawie nie zajęło 23% respondentów.

Wykres nr 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w opinii aż 39% ankietowanych jest wystarczająca lub raczej wystarczająca, natomiast zdaniem 34% osób jest ona niezadowolająca. Wśród badanych, 39% wyraziło zadowolenie z działań podejmowanych wobec sprawców, również 39% określiło, iż są one niewystarczające, a 22% osób nie potrafiło zająć stanowiska w tej kwestii.

Wykres nr 7. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca, a podejmowane w mieście działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są skuteczne?

Ankietowani mieszkańcy miasta proponują podjęcie następujących działań w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- skierowanie profilaktyki i edukacji do dzieci, młodzieży i dorosłych,
- tworzenie grup wsparcia i grup psychoedukacyjnych dla osób doświadczających przemocy,
- usunięcie z mieszkania sprawcy przemocy,
- możliwość szybkiego uzyskania lokalu mieszkalnego osobom doświadczającym przemocy.

Celem uzyskania diagnozy w zakresie postrzegania równości szans kobiet i mężczyzn w mieście Mińsk Mazowiecki przeprowadzono wśród mieszkańców badanie ankietowe „Równość szans kobiet i mężczyzn”.

Jednym z istotnych aspektów dotyczących zagadnienia równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji oraz przemocy jest równość szans ze względu na płeć. Równość płci jest to przypisywanie kobietom i mężczyznom takiej samej wartości społecznej, równych praw i obowiązków oraz zapewnienie jednakowego dostępu do zasobów, takich jak środki finansowe, szanse rozwoju. Polityka równości płci ma na celu zapobieganie różnicowaniu kobiet i mężczyzn ze względu na stereotypowo przyjęte w społeczeństwie role, tym samym daje wolny wybór drogi zawodowej oraz życiowej.

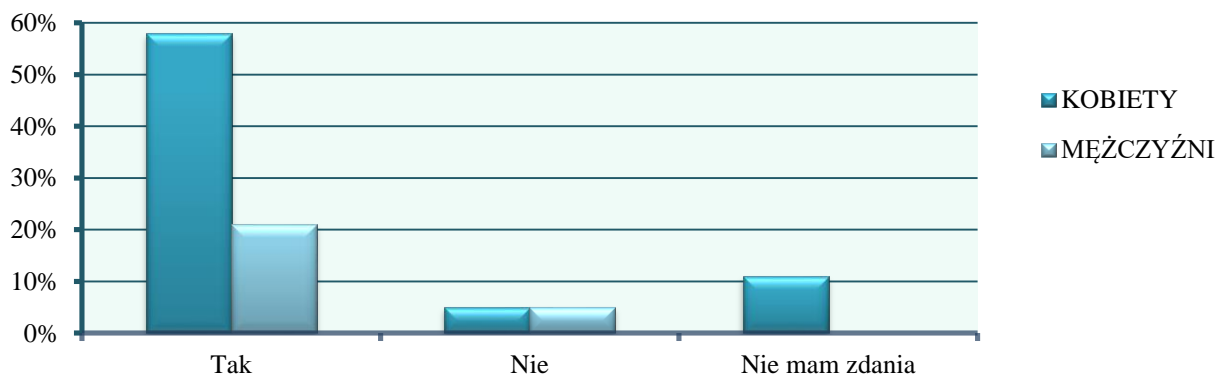
Można stwierdzić, że w Polsce dyskryminacja ze względu na płeć przede wszystkim dotyczy kobiet. Wyraża się to poprzez ograniczenia w dostępie do awansu zawodowego, nieuzasadnione różnicowanie wynagrodzeń ze względu na płeć, formułowanie ogłoszeń o pracę w sposób eliminujący jedną z płci, stosowanie nazw zawodów i stanowisk wyłącznie w formie żeńskiej lub męskiej mającej na celu dyskryminację jednej z płci, czy też utrwalanie stereotypowych wizerunków kobiet i mężczyzn w środkach masowego przekazu.

Konsekwencją dyskryminacji ze względu na płeć jest również **przemoc**, rozumiana jako bezpośredni akt przemocy albo groźba użycia przemocy (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej) skierowana przeciwko osobie z powodu jej przynależności do danej płci. Przemoc ta jest ściśle powiązana z normami, przyzwoleniem społecznym oraz mitami rozpowszechnionymi w społeczeństwie. Jak podają statystyki ok. 90% ofiar przemocy domowej i wszelkich jej konsekwencji to kobiety. Przemoc tworzy, podtrzymuje i wzmacnia dysproporcje pomiędzy kobietami i mężczyznami we wszystkich sferach życia, utrudniając lub uniemożliwiając korzystanie z pełni praw.

Diagnozę w zakresie postrzegania równości szans kobiet i mężczyzn w Mieście Mińsk Mazowiecki sporządzono w oparciu o badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców. Kwestionariusze ankiety rozpowszechniane były bezpośrednio, za pomocą korespondencji oraz strony internetowej. Wśród osób ankietowanych znalazło się 74% kobiet oraz 26% mężczyzn. Większość osób (74%) to dłużej mieszkający Mińska Mazowieckiego, z ponad 10-letnim okresem zamieszkiwania na terenie miasta. 58% ankietowanych mieści się w przedziale wiekowym 26 – 55 lat, 32% w przedziale 46 – 65 lat, 11% zaznaczyło odpowiedź powyżej 65 lat.

Analiza danych z ankiet pokazała, iż zdecydowana większość ankietowanych (79%) dostrzega nierówność szans jako problem społeczny. Zaledwie 10% nie zauważa tego problemu, natomiast 11% nie ma zdania na ten temat. Powyższą zależność obrazuje **Wykres nr 8**.

Wykres nr 8. Czy nierówność szans kobiet i mężczyzn to wg Pani/Pana problem społeczny?

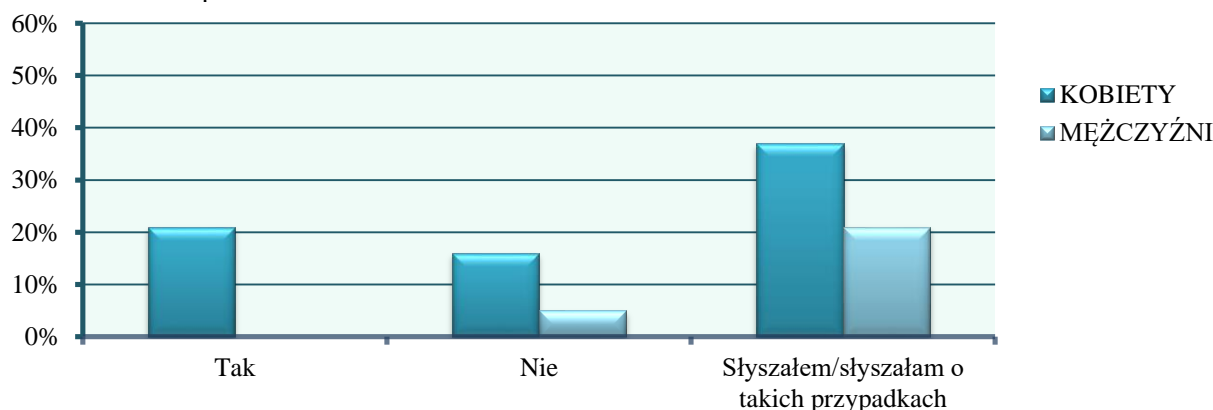

100% kobiet i 80% mężczyzn, biorących udział w badaniu ankietowym, twierdzi, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Może to wynikać z powszechnie funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów, dotyczących podziału ról oraz sfer funkcjonowania społecznego kobiet i mężczyzn, a także cech psychicznych i fizycznych oraz zachowań zwyczajowo przypisywanych danej płci.

Co więcej, ankietowani uznali, że płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej i społecznej. Tak więc można wnioskować, że zdaniem osób udzielających odpowiedzi, kobiety, będąc zdecydowanie bardziej narażone na dyskryminację, mają ograniczoną możliwość rozwoju zawodowego i osiągnięcia dobrego statusu społecznego w porównaniu do mężczyzn.

Śród ankietowanych 21% osób potwierdziło, że spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w Mieście Mińsk Mazowiecki, tyleż samo osób nie spotkało się z tego typu sytuacjami. Ponad połowa respondentów zaznaczyła, iż słyszała o takich przypadkach. Należy jednak podkreślić, że w grupie osób, które spotkały się z dyskryminacją ze względu na płeć, znalazły się wyłącznie kobiety. **Wykres nr 9** obrazuje omawiane zagadnienia.

Wykres nr 9. Czy spotkała się Pani/spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć ?

Większość ankietowanych (74%) nie zetknęła się z sytuacją dyskryminacji ze względu na płeć w ich rodzinie.

Respondenci uznali, że najbardziej narażone na dyskryminację ze względu na płeć są osoby samotnie wychowujące dzieci (21%), o niskich kwalifikacjach (16%) bądź o wysokich kwalifikacjach (11%). Ankietowani mieli natomiast trudności z określeniem skali problemu na terenie Mińska Mazowieckiego. Ponad połowa osób (58%) nie potrafiła udzielić odpowiedzi na pytanie o lokalne rozpowszechnienie tego zjawiska, 26% określiło problem jako średni, natomiast 16% jako niski.

32% ankietowanych uważa, że w mieście powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Dostrzegają oni konieczność podejmowania aktywności, takich jak: kampanie informacyjne, psychoedukacja, dążenie do wyrównywania płac na tych samych stanowiskach dla kobiet i mężczyzn, tworzenie stanowisk pracy dla kobiet, uwrażliwianie na ten problem kadr kierowniczych oraz sygnalizowanie problemu. Stanowiska w kwestii podejmowania działań na rzecz równości nie zajęło aż 58% badanych.

Reasumując, przeprowadzone wśród mieszkańców miasta Mińska Mazowiecki badanie postrzegania równości szans kobiet i mężczyzn wykazało, że:

- **bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety,**
- **płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej i społecznej,**

- **z przypadkiem dyskryminacji ze względu na płeć spotkało się 21% ankietowanych (kobiety),**
- **dyskryminacja ze względu na płeć dotknęła rodziny 16% ankietowanych,**
- **ankietowani mają trudności z oceną skali zjawiska oraz określeniem swojego stanowiska wobec konieczności podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć.**

Diagnoza problemu agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w mieście placówkach oświatowych. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania tych problemów, uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięć. Kwestionariusze ankiety zostały rozprowadzone w placówkach oświatowych na terenie miasta. Do analizy wróciło 12 wypełnionych kwestionariuszy z następujących szkół i przedszkoli:

- Przedszkole Miejskie Nr 3,
- Przedszkole Miejskie Nr 4 z Oddziałem Specjalnym i Oddziałem Integracyjnym,
- Przedszkole Miejskie Nr 6,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Józefa Wybickiego,
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza,
- Publiczna Salezjańska Szkoła Podstawowa im. Św. Dominika Savio,
- Salezjańskie Gimnazjum im Św. Jana Bosko,
- Gimnazjum Miejskie Nr 2 im. Jana Pawła II,
- Zespół Szkół Miejskich Nr 1,
- Zespół Szkół Miejskich Nr 2,
- Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Augusta Czartoryskiego.

Przedstawiciele placówek oświatowych wśród negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w środowisku szkolnym najczęściej zaznaczali agresję i przemoc w grupie rówieśniczej. W dalszej kolejności wskazywali na przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, palenie papierosów, dyskryminację w grupie rówieśniczej oraz autoagresję. Nie dostrzegli jednak, aby problemy te narastały, w ich odczuciu przez ostatnie trzy lata częstotliwość występowania zjawisk patologicznych na terenie ich placówek utrzymuje się na stałym poziomie. Dostrzegają jednak, że obecnie bardzo poważnym problemem jest rozbitcie rodziny, brak czasu rodziców dla dzieci, negatywny wpływ mediów oraz trudna sytuacja materialna.

Jako najpilniejsze potrzeby uczniów wskazywane były potrzeba miłości, bezpieczeństwa, przynależności do grupy, kontaktów społecznych oraz rozwoju. Większość szkół dysponuje możliwością udzielenia wsparcia psychologicznego oraz pedagogicznego uczniom i rodzicom oraz zapewnia dzieciom opiekę w formie świetlicy. Jednakże mniej niż połowa ankietowanych szkół proponuje swoim podopiecznym udział w zajęciach socjoterapeutycznych lub psychoterapeutycznych. Organizowane przez placówki oświatowe zajęcia profilaktyczne przybierają formę m.in. lekcji wychowawczych, zajęć psychoedukacyjnych oraz spotkań ze specjalistami.

Większość ankietowanych szkół potwierdza aktywną współpracę z instytucjami i organizacjami obejmującymi swoim zasięgiem Miasto Mińsk Mazowiecki. Najczęściej wymieniane były następujące instytucje: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy oraz organizacje pozarządowe, w tym Caritas. Przedstawiciele ankietowanych placówek oświatowych dostrzegają konieczność zacieśnienia współpracy

z instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie oraz wdrożenia systematycznej diagnozy sytuacji rodzinnej uczniów celem pełniejszego rozpoznania problemów rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji oraz przemocy w rodzinie.

Uczniom z rodzin dotkniętych przemocą, uczęszczającym do placówek oświatowych objętych badaniem ankietowym, oferowana jest pomoc w formie spotkań z psychologiem, pedagogiem, wsparcia ze strony wychowawcy i nauczycieli, świetlicy, a także kierowania do odpowiednich instytucji, gdzie mogą uzyskać pomoc adekwatną do potrzeb.

Większość placówek potwierdziła, że w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie współpracują z Policją oraz innymi instytucjami. Współpraca ta najczęściej przybiera formę pogadanek, prelekcji, spotkań ze specjalistami, a także udziału w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach procedury Niebieskie Karty.

3.2. Obraz przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Jej rozmiary szacuje się m.in. na podstawie źródeł tzw. rejestrowanych, czyli danych z poszczególnych służb i instytucji stykających się z problemem przemocy w rodzinie.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań zmierzających do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinach zamieszkałych na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki, Zarządzeniem Nr 179/52/11 Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 12 września 2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny. Zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi, integruje i koordynuje działania instytucji i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. **Praca w Zespole Interdyscyplinarnym stwarza możliwość tworzenia koalicji organizacji i służb o charakterze strategicznym, współdziałania przy prowadzeniu oddziaływań interwencyjnych i pomocowych, uwzględniającego różne perspektywy widzenia przedmiotowych spraw (psychologiczne, medyczne, prawne, społeczne, moralne).**

W ramach realizacji ustawowych celów, w latach 2013-2016, opracowywane były roczne diagnozy problemu przemocy w rodzinie oraz rozpowszechniane informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny odbywa się w oparciu o procedurę Niebieskie Karty. Procedura obejmuje ogół czynności realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2013-2016.

Lata kalendarzowe	2013	2014	2015	2016
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	109	85	74	106

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Dane zamieszczone w sprawozdaniach wskazują na sukcesywne zmniejszanie się liczby podejmowanych interwencji w rodzinach z zastosowaniem procedury Niebieskie Karty w latach 2013-2015. Można wnioskować, że spadek liczby wszczynanych procedur koreluje z podejmowanymi działaniami profilaktycznymi, realizowanymi głównie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

I tak w okresie od czerwca 2014 r. do października 2015 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim realizował projekt pt. ***Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie zmniejszania zjawiska przemocy ze względu na płeć*** współfinansowany ze środków **Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009 – 2014**. W ramach programu zrealizowane zostały następujące działania:

1. **utworzenie grupy psychoedukacyjnej** dla kobiet oraz dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą w rodzinie. Odbyło się 26 spotkań w tym: 18 dla kobiet i 8 dla dzieci i młodzieży.
2. **prowadzenie doradztwa społeczno - prawnego** w formie indywidualnych konsultacji w siedzibie MOPS z prawnikiem, psychologiem oraz pracownikiem socjalnym. Powyższe konsultacje prowadzone były także za pomocą poczty elektronicznej. W ramach poradnictwa psychologicznego udzielono 524 porad i konsultacji. W ramach poradnictwa prawnego udzielono 2 porad za pomocą poczty elektronicznej, odbyły się 2 spotkania dla grupy kobiet uczestniczących w grupie psychoedukacyjnej, udzielono 46 porad indywidualnych,
3. **spotkania edukacyjne** adresowane do rodziców objętych pomocą MOPS w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie i przeżywaniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Odbyło się łącznie 10 spotkań edukacyjnych, z których skorzystało 45 osób, w tym dwie wycieczki edukacyjno-informacyjne,
4. **mediacje rodzinne** w ilości 21 spotkań trzygodzinnych. Łącznie z mediacji skorzystało 19 osób,
5. **superwizja** jako system wsparcia dla członków grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego, osób bezpośrednio pracujących z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Odbyło się 9 czterogodzinnych spotkań.

Z kolei w okresie od września 2015 r. do grudnia 2015 r. MOPS realizował projekt konkursowy ***STOP przemocy*** w ramach **Programu Osłonowego Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - edycja 2015**, ówczesnego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W ramach projektu zrealizowano działania, które służyły przeciwdziałaniu i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie oraz podniesieniu świadomości społeczności lokalnej w zakresie skutków przemocy domowej. Projekt obejmował następujące działania:

1. **wykonanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie** w mieście Mińsk Mazowiecki za rok 2014 i 2015,
2. **wdrożenie systemu wsparcia dla członków Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** w postaci superwizji grupowej i indywidualnej, z których skorzystało 11 osób,
3. **poradnictwo społeczno - prawne dla osób i rodzin** dotkniętych przemocą w rodzinie, konsultacje prowadzone były przez prawnika, psychologa i pedagoga, łącznie udzielono 92 porad,
4. **warsztaty dla rodziców w tym rodziców małoletnich** z rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie w celu rozwijania umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, podniesienia świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny, rozwiązywania konfliktów rodzinnych, w których wzięło udział 17 osób,

5. **prowadzenie grupy psychoedukacyjnej** dla kobiet dotkniętych przemocą, z rodzin z problemem alkoholowym w rodzinie oraz **grupy psychoedukacyjnej dla dzieci w wieku 7 – 12 lat** z rodzin dysfunkcyjnych, w tym dotkniętych przemocą w rodzinie, łącznie ze spotkań skorzystało 26 osób.

W ramach profilaktyki przemocy w rodzinie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął współpracę z dwiema organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie **Niebieska Linia** oraz **Caritas Diecezji Warszawsko - Praskiej**. **Wraz z Niebieską Linią prowadzone było poradnictwo prawno – psychologiczne dla osób pokrzywdzonych przestępstwem i doświadczających przemocy w rodzinie.**

Jak się wydaje również oddziaływania Zespołu Interdyscyplinarnego mają wpływ na zmniejszanie się zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Skład grup roboczych określa art. 9 a ust. 11 i 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, są to przedstawiciele: **jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych**. W skład grup roboczych mogą wchodzić także **kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Tabela nr 2. Grupy robocze powołane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2013-2016

Lata kalendarzowe	2013	2014	2015	2016
Liczba powołanych Grup Roboczych	97	36	36	60
Liczba spotkań Grup roboczych	360	184	173	260

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach prac grup roboczych opracowywane i realizowane są plany pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowana jest sytuacja rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowane są także działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efekty tych działań.

W latach 2013-2016 nie odnotowano przypadków eksmisji z lokalu w trybie art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ani przypadków odebrania dziecka z rodziny na podstawie art.12 ww. ustawy. Do organów ścigania zostało przekazanych w tym okresie 15 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie. W 2013 r. takich zawiadomień było 5, w 2014 roku 4 zawiadomienia, w 2015 roku 6 zawiadomień, a w 2016 2 zawiadomienia.

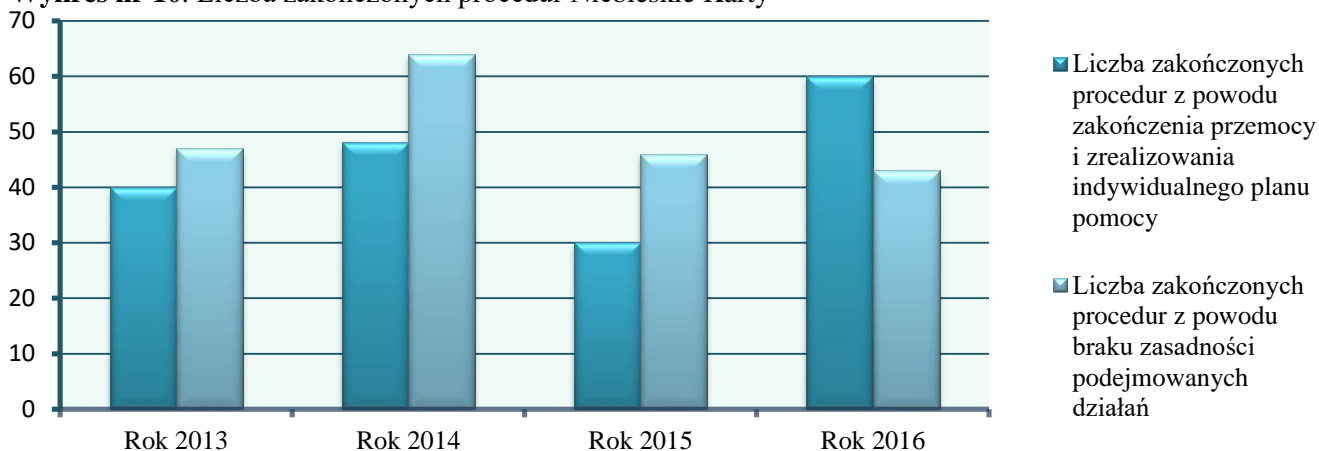
Tabela nr 3. Zakończone procedury Niebieskie Karty w latach 2013-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE		2013	2014	2015	2016
Ogólna liczba zakończonych procedur		87	102	76	103
w tym	z powodu zakończenia przemocy i zrealizowania indywidualnego planu pomocy	40	48	30	60
	z powodu braku zasadności podejmowanych działań	47	64	46	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie.

Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań było, w okresie poddanym analizie, częściej stosownym powodem zakończenia procedury Niebieskie Karty, aniżeli zakończenie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy.

Wykres nr 10. Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty

3.3 Analiza zasobów pomocy społecznej w zakresie przemocy w rodzinie w Mieście Mińsk Mazowiecki

Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście zalicza się grupy, instytucje i organizacje funkcjonujące na jej terenie lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, prowadzące działalność na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Wsparcie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki oferują następujące instytucje:

- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy,

- Prokuratura Rejonowa,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Punkt Rozwoju **PORT**,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Placówki oświatowe,
- Placówki ochrony zdrowia.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć:

- gmina,
- pomoc społeczna,
- policja,
- prokuratura,
- ochrona zdrowia,
- oświata,
- organizacje pozarządowe.

Do zadań **gminy** należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obowiązkiem **pomocy społecznej** jest:

- przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, umożliwiającego diagnozę sytuacji,
- przygotowanie planu pomocy,
- udzielenie pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej,
- w przypadku stwierdzenia przemocy skierowanie do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieszczenie w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócenie się do policji o pomoc,
- uczestnictwo w procedurze Niebieskie Karty.

Do podstawowych zadań **policji** należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie, w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publicznoskargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo **prokuratura** wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- wyjaśnić okoliczności czynu,
- zebrać i zabezpieczyć dowody,
- ująć sprawcę,
- w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci:
 - dozoru policyjnego,
 - tymczasowego aresztowania.

Przedstawiciele oświaty podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie,
- w sytuacji stwierdzenia przemocy powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
- wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- monitorować prawidłowość i skuteczność oddziaływań pomocowych,
- uczestniczyć w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Zadania ochrony zdrowia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- udzielenie pomocy medycznej,
- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- informowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
- wystawienie bezpłatnie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach uzyskania obdukcji,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

4. Analiza SWOT przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki

Tabela 4. Analiza SWOT przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny, – umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy domowej, – doświadczenie w pracy z ofiarami i członkami rodzin, w których występuje przemoc, – podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin poprzez realizację programów zewnętrznych, – dostęp do poradnictwa psychologicznego i prawnego, – możliwość korzystania z programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, – możliwość uzyskania wsparcia asystenta rodziny, pozwalająca na budowanie efektywnych metod współpracy z rodziną, – dostępność hostelu dla ofiar przemocy, – dostęp do funkcjonujących w mieście grup AA, Al-Anon, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, – dostęp do funkcjonujących w mieście świetlic Port i Caritas. 	<ul style="list-style-type: none"> – brak wystarczającej liczby mieszkań socjalnych gwarantujących szybkie odizolowanie od sprawcy przemocy, – utrudniony przepływ informacji i koordynacji działań różnych instytucji i organizacji na rzecz rodzin zagrożonych przemocą domową, – małe zaangażowanie organizacji pozarządowych w sferę przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – utrudniony dostęp do specjalistów, w tym terapeutów uzależnień i psychiatrów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – plany budowy lokali socjalnych na terenie miasta, – interdyscyplinarny charakter działań w ramach procedury Niebieskie Karty, – możliwość pozyskiwania zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> – nadużywanie alkoholu przez członków rodzin, – negatywne wzorce zachowań społecznych, – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, – bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,

<ul style="list-style-type: none">– rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin,– kampanie informacyjno-edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie problemu przemocy domowej,– oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny problemowe,– wydawnictwa informacyjne MOPS (informatory, ulotki, plakaty, publikacje),– podnoszenie kwalifikacji przez pracowników socjalnych Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,– zatrudnienie psychologa w pełnym wymiarze czasu pracy.	<ul style="list-style-type: none">– stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej,– ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy,– brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy,– poczucie bezkarności wśród osób stosujących przemoc,– niechęć do podejmowania terapii przez osoby stosujące przemoc,– bierność świadków przemocy w rodzinie,– ryzyko wtórnej wiktyimizacji osób doświadczających przemocy,– problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora,– wykorzystywanie procedury Niebieskie Karty w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych, i konfliktowych.
---	--

5. Cele, działania i wskaźniki realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020

Cel główny:

**Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz
zmniejszenie skali tego zjawiska**

Cele szczegółowe:

- Cel 1. Realizacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Cel 1:

Realizacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności poradnictwa w zakresie wzmacniania opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, alternatywnych wobec stosowania przemocy w rodzinach zagrożonych przemocą.

3. Zwiększenie wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy.
4. Aktywne uczestnictwo w programach oraz kampaniach informacyjnych i edukacyjnych poświęconych profilaktyce w zakresie przemocy w rodzinie.

Cel 2:

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

1. Zwiększenie skuteczności działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Zapewnienie rodzinom i osobom wsparcia oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Wspieranie rodzin dotkniętych przemocą poprzez pracę socjalną.
4. Zwiększenie dostępności specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Organizacja zajęć wspierających psychologiczno - prawnych skierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie.
6. Upowszechnianie informatorów dotyczących możliwości uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej i zawodowej osobom dotkniętym przemocą.
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Cel 3.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

1. Opracowanie informatorów o podmiotach realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz bazy teleadresowej instytucji i organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
2. Współdziałanie służb w zakresie monitoringu zachowań osób stosujących przemoc.

Cel 4.

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Działania:

1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie superwizji.
2. Organizowanie szkoleń dla osób udzielających wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.

6. Monitorowanie, ewaluacja, źródła finansowania oraz harmonogram realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020

Działania wyznaczone w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadań będą: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

Z kolei partnerami w realizacji działań będą w zależności od potrzeb: Komenda Powiatowa Policji, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie **Niebieska Linia**, **Caritas** Diecezji Warszawsko-Praskiej, Stowarzyszenie na Rzecz Inicjatyw Społecznych „**Perspektywa**”, Mazowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym „**Krok dalej**”.

Źródłami finansowania działań będą: budżet Miasta Mińsk Mazowiecki oraz fundusze zewnętrzne.

Ewaluacja i monitorowanie programu będzie prowadzona przez Zespół Monitorujący realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2017-2020 na podstawie zebranych informacji z jednostek włączonych w jego realizację. Ewaluacja i monitoring będą podstawą do sporządzenia oceny postępów realizacji założeń ujętych w Programie. Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone w okresach rocznych i przedstawiane Radzie Miasta Mińsk Mazowiecki w formie sprawozdania z realizacji niniejszego Programu oraz udostępniane do ogólnej wiadomości.

Do oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

1. liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty,
2. liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty,
3. liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. liczba utworzonych Grup roboczych,
5. liczba sporządzonych raportów i diagnoz,
6. liczba i rodzaj przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej, informacyjnej oraz szkoleniowej,
7. liczba programów i kampanii informacyjnych i edukacyjnych,
8. liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
9. liczba rodzin objętych pracą socjalną z powodu przemocy w rodzinie,
10. liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
11. liczba grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
12. liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
13. liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
14. liczba osób korzystających z superwizji,
15. liczba organizowanych szkoleń ZI,
16. liczba osób uczestniczących w szkoleniach.

**Harmonogram realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Mińsk Mazowiecki
na lata 2017-2020**

CEL GŁÓWNY PROGRAMU				
Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska				
Cel operacyjny 1				
Realizacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Działania	Wskaźniki realizacji celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” Liczba sporządzonych raportów i diagnoz	ZI MOPS	MKRPA KPP PCPR Caritas DWP	Zadanie stałe 2017-2020
Zwiększenie dostępności poradnictwa w zakresie wzmacniania opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców alternatywnych wobec stosowania przemocy w rodzinach zagrożonych przemocą	Liczba i wykaz podmiotów realizujących zadanie Liczba i rodzaj podjętych działań edukacyjnych	MOPS ZI	MKRPA KPP PCPR	Zadanie stałe 2017-2020
Zwiększenie wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy	Liczba realizowanych przedsięwzięć Rodzaj i liczba upowszechnionych materiałów	MOPS ZI	MKRPA KPP PCPR NIEBIESKA LINIA	Zadanie stałe 2017-2020
Aktywne uczestnictwo w programach i kampaniach informacyjnych i edukacyjnych poświęconych profilaktyce w zakresie przemocy w rodzinie.	Liczba programów i kampanii informacyjnych i edukacyjnych	MOPS ZI	KPP PCPR MKRPA NIEBIESKA LINIA Caritas DWP	Zadanie stałe 2017-2020

Cel operacyjny 2				
Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie				
Działania	Wskaźniki realizacji celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
Zwiększenie skuteczności działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba sporządzonych formularzy Niebieskie Karty Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty Liczba utworzonych grup roboczych	ZI	MOPS MKRPA PCPR KPP	Zadanie stałe 2017-2020
Zapewnienie rodzinom i osobom wsparcia oraz pomocy finansowej i rzeczowej	Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	MOPS	PCPR Caritas DWP	Zadanie stałe 2017-2020
Wspieranie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez pracę socjalną	Liczba rodzin objętych pracą socjalną z powodu przemocy w rodzinie	MOPS	ZI	Zadanie stałe 2017 -2020
Zwiększenie dostępności specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym Liczba udzielonych porad	MOPS ZI	PCPR NIEBIESKA LINIA MKRPA Caritas DWP	Zadanie stałe 2017-2020
Organizacja zajęć wspierających psychologiczno- prawnych skierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie	Liczba utworzonych grup wsparcia Liczba osób uczestniczących w grupach	MOPS	PCPR MKRPA	Zadanie stałe 2017-2020
Upowszechnianie informatorów dotyczących możliwości uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej i zawodowej osobom dotkniętym przemocą	Liczba opracowanych, upowszechnionych materiałów informacyjnych	MOPS ZI	PCPR MKRPA	Zadanie stałe 2017- 2020

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie przebywających w ośrodkach wsparcia	MOPS ZI	PCPR, OIK KPP MKRPA	Zadanie stałe 2017-2020
Cel operacyjny 3 Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie				
Działania	Wskaźniki realizacji celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
Opracowanie informatorów o podmiotach realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz bazy teledadresowej instytucji i organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba informatorów upowszechnionych na stronie internetowej www.minsk maz.mops.pl	MOPS ZI		Zadanie stałe 2017- 2020
Współdziałanie służb w zakresie monitoringu zachowań osób stosujących przemoc	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w roku kalendarzowym	ZI MOPS	KPP	Zadanie stałe 2017- 2020
Cel operacyjny 4 Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług				
Działania	Wskaźniki realizacji celu	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Partnerzy	Termin realizacji
Wdrożenie systemu wsparcia dla pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w formie superwizji	Liczba osób superwizowanych	MOPS		Zadanie stałe 2017-2020
Organizowanie szkoleń dla osób udzielających wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	Liczba szkoleń ZI Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	MOPS ZI	KPP MKRPA	Zadanie stałe 2017-2020

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim
ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
MKRPA - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
KPP – Komenda Powiatowa Policji
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim
OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Caritas D.WP
NIEBIESKA LINIA – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie *Niebieska Linia*
Caritas DWP – Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
STOW. KROK DALEJ - Mazowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym „Krok dalej” z s. w Mińsku Mazowieckim

WYKAZ TABEL

Tabela nr 1	Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2013-2016.....	13
Tabela nr 2	Grupy robocze powołane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2013-2016	15
Tabela nr 3	Zakończone procedury Niebieskie Karty w latach 2013-2016	16
Tabela nr 4	Analiza SWOT przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Mińsk Mazowiecki.....	19

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres nr 1	Rozkład ogółu osób ankietowanych według wieku z podziałem na płeć	7
Wykres nr 2	Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	7
Wykres nr 3	Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy w rodzinie w mieście?.....	8
Wykres nr 4	Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy w rodzinie w mieście?	8
Wykres nr 5	Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	8
Wykres nr 6	Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	9
Wykres nr 7	Czy wg pani/pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca, a podejmowane w mieście działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	9
Wykres nr 8	Czy nierówność szans kobiet i mężczyzn to wg Pani/Pana problem społeczny?	10
Wykres nr 9	Czy spotkała się Pani/spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/słyszał?	11
Wykres nr 10	Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty z uwzględnieniem powodu zakończenia.....	16

Opracowanie: Zespół monitorujący realizację „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2017 – 2020 w mieście Mińsk Mazowiecki” pod kierunkiem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.